СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 232. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го ЖОВТНЯ 1948. — No. 232. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 6, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ВІЙСЬКОВА КОМАНДА ОСТЕРІГАЄ АРМІЮ ПЕРЕД НЕБЕЗПЕКОЮ ЗБОКУ СОВЄТІВ

Вашингтон, 4 жовтня. — Військова команда розіслала до всіх своїх частин осторогу перед „обструкційною економічною політикою" Совєтського Союзу, як це є очевидне з совєтської поведінки в Німеччині. Осторога, поміщена в обіжнику "Armed Forces Talk". У ній сказано між іншими „Західні Союзники, якщо будуть дальше зустрічати труднощі (у відношенні до Совєтів) у своїх зонах, можуть почутися змучені безуспішною боротьбою. Прилюдна опінія Злучених Держав може негодувати на безупинні грошеві видатки на втримання Західної Німеччини. Якби ми забралися з тої країни, тоді Червона Армія прийшла б на наше місце. Якщо совєтська потуга опанувала б усю Німеччину, Совєти швидко забрали б усю Европу... Опанувавши німецьке вугілля і продукцію сталі... Совєтський Союз, який уже тепер є великою промисловою силою з власними засобами, опиниться в спроможності кинути визов цілому світові".

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ОФЕНЗИВУ ПІД ЧАС МАНЕВРІВ НА ФЛОРИДІ.

Повітряна база в Еглін, на Флориді. — Збройні сили Злучених Держав, а це армія, маринарка й повітреплавство почали Скомбіновані Операції III, щоб показати студентам військових шкіл, як плянуються і переводяться спільні напади. Перший раз у памяті військовиків, з якими розмовляв кореспондент щоденника Ню Йорк Гералд Трибюн Ансел Е. Талберт, згадували офіцири, що цілію сконцентрованих операцій на маневрах є несподівана офензива проти ворога, а не тільки сама оборона Злучених Держав проти наїзду.

Другою несподіванкою був показ деяких родів тайної зброї. Між ними є автоматичні стрільна, якими можна керувати; керовані з землі бомби, і великі ракети, які летять при допомозі повітря. Одна з таких ракет, звана СіВі-6, або „Фелікс", вишукує сама гарячі предмети, такі як сталеві фабрики або дистилярні земного олію. Бомба, яку випустять під час війни, має такий делікатний механізм, що може реєструвати навіть тепло цигаретки, яке курить хтось із спостерігачів.

ФІЗИЧНЕ НЕДОМАГАННЯ РЕКРУТІВ.

Ню Йорк. — Зпоміж 49 перших рекрутів, призначених на побір до армії, 41 показалися неспосібними до військової служби. Армія набирає рекрутів уже на листопад на підставі нового закону про обовязкову службу під час мира. Першого дня можна було прийняти тільки 8 рекрутів з групи 25-літніх молодців.

ПРЕЗИДЕНТ ВИБИРАЄТЬСЯ ЩЕ РАЗ НА СЕРЕДНІЙ ЗАХІД.

Вашингтон. — Президент Труман почне другу серію своїх промов в Середнім Заході найближчої неділі. Він поїде ще до Огайо, Індіяни, Ілиной, Висканзин, Минесоти і Вест Вирджінії. Більші промови виголосить він в Акрон, Спрінгфілд, Ст. Пол, Милвокі й Індіянаполіс.

КОНГРЕСОВА КОМІСІЯ КЛИЧЕ ДО СУДУ ЗМОВНИКІВ.

Вашингтон. — Комісія неамериканських діянь палати почала працю над актом обвинувачення для осіб, які відмовилися зізнавати на її домагання в справі шпигунських затій під час війни. Докищо комісія закликає перед суд двох людей за непослух конгресові, а це Стіва Нілсона й Дж. Пітерса. Пітерс, як виказало слідство, був головою підпольних діянь комуністів в Злучених Державах, а Нілсон комуністичним організатором західної частини Пенсильвенії.

Засуджений за непослух конгресові на $1,000 кари і рік тюрми фільмовий письменник з Галивуду, Джан Гаверд Лосон, зголосив відклик до Верховного Суду. Він хоче довести до засадничого рішення суду, чи свідок, покликаний перед конгресову комісію, має право відмовити зізнання на запит, чи він є комуніст чи ні.

ДВІ ЗАЛІЗНИЧІ ЮНІЇ ДІСТАЛИ ПІДВИШКУ ПО 10 ЦЕНТІВ.

Шікаго. — Два братства залізничників, а це кондуктори й доглядачі возів, дістали підвишку платні по 10 ц. на годину. Обі юнії нараховують 175,000 членів. Підвишка прийде від 16 жовтня і буде виносити $4.80 тижнево. Це збільшить річний видаток підприємств на $55,665,000. Це вже третя рунда в боротьбі залізничників за підвишку платні після війни.

ВАНДЕНБЕРҐ ПРИПИСУЄ РЕСПУБЛИКАНЦЯМ ЗАСЛУГИ ЗА ЗГОДУ В ЗАКОРДОННІЙ ПОЛІТИЦІ.

Вашингтон. — Сен. Артур Ванденберґ, голова сенатської комісії закордонних справ, у своїй промові по радіо сказав, що двопартійна політика в закордонних справах Америки буде втримана дальше без огляду на це, котра партія прийде до влади після осінних виборів. Він ствердив добрі сторони американської демократії, яка дозволяє на критичне обговорення справ, а при тім дає місце на збереження національної єдности. Одначе він застерігся проти твердження, наче б заслуга у втриманні єдности належала демократам. Саме тому, що республиканці були в більшості в останньому конгресі, їм треба признати втримання єдности. Він теж вичисляв заслуги останнього конгресу і в такий спосіб дипломатично відповів на закиди президента Трумана, наче б конгрес не працював якслід.

Еф Бі Ай буде провірювати скитальників перед вступом на американську землю

Вашингтон, 4. жовтня. — На підставі президентського розпорядку, доданого як пояснення до іміграційного закону про допущення 205,000 нових імігратів з европейської скитальщини, імя кожного імігранта мусить бути подане до відома департаменту справедливости, а Федеральне Бюро Інвестиґацій перебере на себе відповідальність за провірку кожного імігранта і зладження вимаганого звіту. Такий „скрінінг" буде переведений на домагання президента, висловлене в листі до Уго Карусі, голови Комісії Зделпасованих Осіб. У листі сказано ще: „Щоб забезпечитися перед вступом до Злучених Держав небажаних осіб з огляду на безпеченство краю, треба придержуватися найвищих вимог безпеки".

Водночас департамент стейту рішуче заперечив, наче б консулати в Европі зволікали з виданням паспортових віз, як про це сповістив щоденник Ню Йорк Таймс з Франкфурту. Як доказ на це Майкел МекДермот, пресовий урядовець департаменту, подав вістку, що ІРО не внесло ніякого зажалення до департаменту, не зважаючи на новинку, згадану в Н. Й. Таймсі.

Перший корабель зі скитальниками приїде 17. жовтня до Ню Йорку.

Щоденник Ню Йорк Таймс в депеші з Мюнхен, подає вістку з бюра ІРО, що перший транспорт імігратів на підставі нового закона приїде з Бремергафен до Ню Йорку 17. жовтня. Американський консул в Мюнхен видав уже 500 віз, а ще 300 осіб жде в околиці Штутгарту й Франкфурту. Разом в жовтні приїде 800 осіб. Тому, що з Злучених Держав ще не наспіло відповідне число помічних сил для переведення підготовчої праці, звязаної з переселенням, годі надіятися, щоб можна було перевезти до Америки 8,400 зделпасованих осіб, як це було пляноване.

УСПІХИ ЕКА ВПРОДОВЖ ТРЬОХ МІСЯЦІВ.

Вашингтон. — Адміністрація Економічної Кооперації (ЕКА) зробила перегляд своїх осягів у постачанні допомоги до европейських країн впродовж перших трьох місяців на підставі Пляну Маршала і прийшла до висновку, що її праця була успішна, не зважаючи на перешкоди, які роблять большевики при допомозі країн, у яких вони захопили владу. Пляном обняті 16 країн.

СОВЄТИ ВИКЛЮЧАЮТЬ СВОБОДУ ПОДОРОЖУВАННЯ ЧУЖИНЦІВ.

Вашингтон. — Совєтський уряд обмежив свободу подорожування чужинних дипломатів, дозволяючи їм тільки їздити в місті Москві, як це оприлюднив департамент стейту. Американський уряд ще не виніс рішення, чи відплатити такою самою міркою совєтським дипломатам, які перебувають на території Злучених Держав. Вістку про заборону подорожування в Совєтах затримав совєтський цензор від оприлюднення закордоном.

НЕМАЄ РОЗБІЖНОСТЕЙ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ ЩОДО ЕСПАНІЇ.

Мадрид, 5. жовтня. — У зв'язку з останніми поголосками і твердженнями про розходження між американським військовим командуванням, що обстоює зміну американської політики щодо Еспанії з огляду на можливість використання цієї країни як бази на випадок війни, та між департаментом стейту, що придержується рішень ООД в цій справі, з кол місцевої американської амбасади заявили, що цих розбіжностей немає. Справа можливостей змін в стосунках між західніми країнами і Еспанією набирає щораз більшої актуальности.

Франція ратифікувала Оборонну Раду західної Европи

Париж, 5. жовтня. — Французький уряд після короткого вагання ратифікував вчора встановлення спільної постійної Оборонної Ради західно-европейських країн, що підписали оборонний союз в Брюсель. Рівночасно офіціяльно потверджено, що філд маршал вайкаунт Монтгомері був іменований військовим шефом постійної оборонної організації. Він буде теж постійним предсідником головнокомандуючих поодиноких збройних сил, що спільно творитимуть Оборонну Раду. Вчора теж повідомлено про важливі номінації цих головнокомандуючих. Шефом наземних збройних сил цих країн іменовано французького генерала Жана де Лятре; шефом повітряних збройних сил призначений маршал британської авіяції, сер Джеймс Робб, а шефом військово-морських збройних сил іменований французький вайс-адмірал Роберт Жужард. До обидвох, постійної оборонної організації і Оборонної Ради, іменовано теж цілий ряд високих бельгійських, голяндських і люксембурських військових спеціялістів. Призначення могли б бути змінені на випадок війни, бо головно з французького боку обстоюється думку, що головнокомандуючим всіх союзницьких збройних сил повинен бути американець.

УКРАЇНЦІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В ПРОТИ-СОВЄТСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБІТНИЦТВА.

Париж, 5. жовтня. — Місцевий кореспондент Ню Йорк Таймсу довідується, що представники професійних спілок в поневолених Совєтами країнах рішили зорганізувати в Парижі свій Центральний Комітет, завданням якого буде координація боротьби зорганізованого робітництва проти совєтської окупації. Вчора ці представники мали відбути свої наради під протекторатом проти-комуністичної Французької Робітничої Сили, в яких взяв участь теж представник Американської Федерації Праці (АФЛ), Ірвінґ Бровн, обіцюючи новій організації свою піддержку. Нова організація називається Центром Вільних Професійних Спілок на Вигнанні і ставить своєю ціллю однаково зв'язок з проти-комуністичним робітництвом в своїх поневолених країнах, як і організацію робітників з цих країн на еміграції. Виявляється, що ця організація має добрий зв'язок зі своїми поневоленими країнами. Між іншим, офіціяльного українського представника в організації ще досі не іменовано, дожидаючи на зв'язкового з України, що має привезти повновласті від нелегальних проти-большевицьких організацій українського робітництва.

ДІЇ У.П.А. В ПІВДЕННІЙ УКРАЇНІ

Мюнхен, Нім. — Пресове агентство ДЕНА повідомило, що в половині вересня перейшли з Австрії в американську зону Баварії вісім вояків Української Повстанської Армії. Вони були в повному озброєнні і добровільно зголосилися до американської військової влади. Виявляється, що всі вони є родом з південної України і в останньому часі перебували на Криму, де широко розгорнувся повстанський рух проти совєтських військ і установ. Українські повстанці впродовж двох місяців перейшли через Херсонщину, Поділля, Польщу, Чехословаччину і Австрію.

У.П.А. НА ШЛЕСЬКУ.

Французьке пресове агентство АФП повідомило з Праги, що малий відділ Української Повстанської Армії в останньому появився на Шлеську. Подробиць не подано.

БРИТАНЕЦЬ НАЗИВАЄ СОВЄТСЬКИЙ РЕЖИМ НАЙЖОРСТОКІШИМ В СВІТІ.

Париж, 5. жовтня. — Кристофер Мейгю, британський заступник секретаря закордонних справ і представник в Соціяльному, Гуманітарному і Культурному Комітеті ОД, заявив вчора, що совєтський режим є найбільш жорстокий, що його колинебудь знала історія. Він твердив, що не зважаючи на совєтську залізну заслону тепер вже є аж занадто багато переконливих доказів, що всі совєтські „конституції" є тільки пустими фразами, а комуністичну пропаганду про совєтські „вольності" остаточно розвіяли втікачі з-під совєтського режиму, яких тепер багато більше, ніж цих пустих слів в совєтській конституції. Британцеві відповідав представник підсовєтської України, Степан Демченко, підбріхуючи за своїми панами з Кремля, що в західній Европі нема „ані одного втікача, який не хотів би вертатися до Совєтського Союзу", бо цих, що там є, силою держать західні союзники. Твердження Демченка викликали тільки глумливий сміх серед приявних.

СОВЄТСЬКО-ЗАХІДНИЙ КОНФЛІКТ В РАДІ БЕЗПЕКИ

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ВІДКИДАЮТЬ СОВЄТСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ ЧОТИРО-ДЕРЖАВНИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

Париж, 5 жовтня. — Представники Злучених Держав, Великої Британії і Франції вчора з цілою рішучістю відкинули ще останню совєтську спробу перенести справу Берліна і Німеччини під розгляд Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав і не допустити до дебат в Раді Безпеки О.Д. Американський представник обстоював, що ця совєтська пропозиція є тільки черговим маневром та що Рада Безпеки мусить розглянути справу Берліна під кутом загрози для міжнародного миру, не заторкуючи справи цілої Німеччини. В цьому першому дні дебат в Раді Безпеки на цю тему, совєтський представник Вишинський „дипломатично" заявив, що Совєтський Союз в цій справі „не бажає собі бути стороною", що інтерпретується як загрозу покинути Раду Безпеки. Сам Вишинський відмовився в дальшому коментувати свої слова, і в загальному вважається, що Совєти таки залишаться в Раді та будуть боронитися, зглядно зі свого боку нападати на західних союзників. Наради докищо відбуваються не над самою суттю справи, тільки над проблемою, чи цю справу взагалі поставити на порядок нарад. Вчора не винесено ще жодного рішення і навіть не прийшло до голосування. Наради будуть продовжуватися. Предсідником Ради на цей місяць є американський представник Ворен Р. Остен, але він вважав за відповідне „сам себе дискваліфікувати", з огляду на те, що обговорюється справу, в яку безпосередньо вмішана його країна. Тому він звернувся до аргентинського міністра закордонних справ, Хуана Брамуглія, щоб він на цей час перебрав предсідництво. На вчорашніх нарадах виступили з довгими промовами представники Америки, Британії і Совєтського Союзу, видвигаючи свої аргументи за і проти. Загально вважається, що пропозиція західних союзників буде прийнята і справа Берліна опиниться на порядку нарад Ради Безпеки, не зважаючи на совєтський спротив.

„ХОЛОДНЕ" СТАВЛЕННЯ БРИТАНІЇ ДО СОВЄТСЬКОЇ НОТИ.

Лондон, 5. жовтня. — Остання совєтська нота до західних союзників з пропозицією розглянути справу Берліна рівночасно зі справою цілої Німеччини на чотири-державній базі, не викликала жодного враження, крім чергових виявів недовіря. В британських відповідальних колах заявляють, що західні союзники зі свого боку зробили все можливе, щоби справу полагодити між заінтересованими великодержавами, але всі їхні намагання розбилися на совєтський спротив. Тим менше можна сподіватися, що Совєти тепер зробили б те, від чого ввесь час відмовлялися.

„ХОЛОДНА ВІЙНА" В БЕРЛІНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Берлін, 5 жовтня. — Совєтсько-західні суперечності в Берліні перенеслися в останньому в небезпечну ділянку загрожування Совєтами західного повітряного транспорту, що в кожній хвилині могло б створити найбільш серіозні комплікації. Два совєтські бойові літаки вчора знову загрожували британським транспортовим літакам, що знову викликало гострий протест західних союзників.

АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКІ СУПЕРЕЧНОСТІ В СПРАВІ КОНТРОЛІ АТОМУ.

Париж, 5 жовтня. — Політичний Комітет ОД вчора продовжував наради в справі міжнародної контролі атомової енергії. Американський представник рішуче виступив проти совєтської пропозиції, щоби рівночасно підписати договір про заборону атомової зброї і тоді встановити відповідну міжнародну агенцію для контролі. Америка вважає, що таке ставлення справи не дає жодної забезпеки, вже хочби з тої простої причини, що „деякі країни" не респектують „договорів на папері", і тому американський представник домагається, щоби перед забороною атомової зброї була раніше встановлена відповідна контрольна агенція.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ БЕЗУМОВНОГО ПЕРЕРВАННЯ БЛЬОКАДИ БЕРЛІНА.

Париж, 5 жовтня. — Міністри закордонних справ ЗДА, Британії та Франції відбули вчора майже двогодинну конференцію в приміщенні французького міністерства закордонних справ, обговорюючи справу східно-західного конфлікту. З поінформованих джерел заявляють, що міністри рішили не входити в жодні „приватні" переговори зі Совєтами на цю тему, як довго Совєти не перервуть своєї бльокади Берліна.

ПРИСПІШУЮТЬ СПРАВУ КОНВЕНЦІЇ ПРОТИ НАРОДОВБИВСТВА.

Париж, 5 жовтня.—Легальний комітет Загального Зібрання О.Д. рішив вчора одноголосно приспішити остаточне вирішення міжнародної конвенції проти народовбивства (дженосайд) вже на теперішній сесії ОД. Ідеться насамперед про кінцеву підготовку проєкту конвенції, який мала б остаточно вирішити Економічна і Соціяльна Рада ОД.

КОМУНІСТИЧНИЙ СТРАЙК ЗУПИНИВ ПРОДУКЦІЮ ВУГІЛЛЯ У ФРАНЦІЇ.

Париж, 5 жовтня. — Комуністичні провідники французьких професійних спілок проголосили вчора страйк шахтярів у всіх копальнях вугілля, перериваючи цілком його продукцію в країні. Страйкує біля 300,000 шахтярів у всіх копальнях, у висліді чого Франція тратить біля 150,000 тонн вугілля денно. Докищо не було випадків будьякого насилля. Члени католицьких синдикатів заповіли, що вони страйкуватимуть тільки 48 годин.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30. 1911 under the Act of March 8. 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АМЕРИКА—НАДІЯ, СОВЄТИ—СТРАХ.

Тамес Е. Дюї, нюйорський губернатор і республиканський кандидат на президента, виголосив в Солт Лейк Ситі кандидатську промову, в якій зясував свої погляди на закордонну політику Злучених Держав. На цю промову звертали увагу, ще заки Дюї її виголосив, підкресляючи, що вона буде чи не найважнішою з усіх його промов з огляду на напружене міжнародне положення, спричинене агресивним поведенням Совєтів. Треба ж знати Америці та світові, яка була б дальша закордонна американська політика, коли б республиканський кандидат засів по новім році в Білому Домі.

Отже певне, що як би республиканці при виборах у листопаді перемогли, то це не означатиме, що зараз наступить якась поважніша зміна в закордонній політиці Злучених Держав. Під тим оглядом — американський нарід обєднаний. Дюї зазначив, що ціллю дальшої американської політики буде далі мир у світі, але не такий, що був би окуплюваний новими Мюнхенськими уступками. Такого ніколи не буде, підкреслив Дюї, кажучи, що „угодовством миру не купимо". Америка, казав Дюї, не шукала провідництва в світі, але так склалося, що цей провід спав на неї. „Америка мусить стати заборолом свободи", казав Дюї, а її закордонна політика мусить до цього достосуватись. Як провідник, Америка буде змагати до заведення „тривкого й справедливого миру".

Найслабшим місцем промови вважаємо це, що Дюї говорив про „европейське обєднання", зараховуючи до Европейської Юнії 270 мільйонів людей західної Европи. Ці люди мали би бути муром, який може стримати совєтську агресію. Америка мала би тепер цей мур скріпляти матеріяльно й мілітарно. Проєктований ним поділ Европи на — західну, демократичну й миролюбну та східну й агресивну — вже був нами обговорений, як Дюї говорив про це на іншому місці. Тут можемо ще додати, що сама Америка скоро переконається, що цей поділ совєтської агресії не спинить, ні не врятує західної Европи.

Важне, що Дюї щераз підкреслив, що Америка є за мир і свободу в світі, що вона не хоче ніяких чужих земель ні ніяких контрибуцій, а годує й одягає навіть своїх вчорашніх ворогів. „Куди тільки не вступила Америка" — казав Дюї — „вона не принесла з собою страху, але принесла надію; де тільки була Америка, там не було невільництва, там збільшилась свобода; ми намагались зробити усі народи своїми приятелями; ми не пробували нікого з них робити своїми сателітами; це є осяг Америки".

Ці слова треба вважати не тільки за американську політичну плятформу в закордонних справах. Вони є теж обвинуваченням Совєтів.

Чим є Совєти та якою є їхня поведінка з народами, пізнати найкраще з промови бельгійського премієра Спаака, яку він виголосив в Асамблеї Обєднаних Держав у Парижі. Звертаючись в бік совєтських делегатів, Спаак сказав таке: „Чи знаєте, що є підставою нашої політики? Це страх перед вами, страх перед вашим урядом, страх перед вашою політикою. Я свідомий цього, яку неоцінену службу зроблено б цілому людству, як би ми були звільнені від цього страху".

Америка, як бачимо, є нині одинокою надією світу, заляканого наступом совєтського варварства. Це розуміє ввесь американський нарід, щодо цього немає різниць теж і між обидвоми найголовнішими політичними партіями.

Стратегія Західної Европи

З вісткою, що вайкавнт Монтгомері мав би стати головою Постійної Організації Оборони союзу пяти держав Західної Европи, розголошено, що оборонні пляни Західної Европи будуть складені в згоді зі стратегічним пляном для цілого світу, в тому теж і для Америки. Водночас появилися різні здогади, як мала б виглядати оборона західно-европейських країн. Та хто тільки не говорив би про оборону Европи, згадує теж і про необхідність допомоги збоку Злучених Держав Америки. Зрештою кріза в Берліні вказує, що Америка сама заінтересована в европейських справах не менше ніж самі европейські народи й тому нема найменшого сумніву щодо її участи в обороні Західної цивілізації.

Не легко було приступити до оборонної акції в Англії, Франції, Бельгії, Голяндії й Люксембургові, коли ці країни виснажені одною й другою світовою війною. Хоч як вони собі бажали, щоб їх оминула тим разом нова чаша горя, то вони не могли її відсунути. Треба було відкладати набік всякі спори й непорозуміння, хоч як непереможними вони виглядали. Пять держав вислали своїх представників на стратегічні наради, які покінчилися складенням Постійної Організації О б о р о н и. Тепер Америка має ще влляти життя в цю організацію, щоб вона почала виказувати признаки діяльности.

Америка мусить це зробити, бо згадані пять держав не мають навіть апарату, готового до створення армії й до виробу зброї та амуніції. Хоч говорять про спроможність Росії кинутися на Европу й зайняти її впродовж кількох днів, фахові стратегіки глядять на цю справу інакше. Росія не має в Европі більше ніж 350,000 людей під зброєю. Це військо не є сконцентроване в одній точці, а порозкидане в різних країнах східної Европи, а що більше, це не є самі боєздатні частини. Заки Совєти будуть в спроможності виконати напад на Европу, вони будуть мусіли перевести правдиву мобілізацію боєвих сил. Треба буде їм наперед створити боєвий фронт з усіми воєнними матеріялами і вирядом, а до цього треба часу кілька тижнів, як не місяців. Коли Росія почне переводити мобілізацію, Захід про це дізнається і матиме час відповідно змобілізувати свої оборонні сили. Коли остаточно Кремль рішиться на підбій Европи, західно - европейські країни будуть уже в силі ставити опір, хоч би тільки для хвилевого припинення агресії.

Західно - европейські воєнні експерти мусіли передбачити таку можливість і відповідно до того склали свої пляни оборони. З цими плянами погоджується теж Америка. Знавці твердять, що на початок західно-европейські краї виставлять 40—45 першоклясних дивізій. Коли та армія дістане повітряну силу, яка, як загально вірять, є технічно вищою від російської, тоді західна армія буде в спроможності стримувати ворога доти, доки не змобілізуються всі несовєтські народи для протинаступу.

Для створення такої початкової армії Західна Европа вже має вояків. Сама Франція має під зброєю пів мільйона людей. Одначе для створення з них боєздатної армії треба буде постачати їм з Америки ввесь потрібний воєнний виряд. Тим вирядом є в першу чергу літаки, яких під теперішню пору годі виробляти в Европі.

Та навіть і при допомозі з Америки не можливо створити армії впродовж одної ночі. На ділі, не можливе буде загалом створити армії в Европі без посвяти збоку Америки. Про це говорив недавно секретар оборони Джеймс Форестал, хоч не всі звернули на його осторогу належну увагу. Форестал говорив, що на оборону треба буде призначити $15,000,000,000, одначе зазначив, що ці гроші треба поставити під якусь господарську контролю, під чим він розумів признання першенства деяким приділам матеріялів, а теж і справам. Це значило б, що американські фонди буде можна вжити там, де їх наперед буде потрібно. Сяк, чи так, але Америка мусить дати фонди. В недавніх вістях з Вашингтону була навіть згадка про необхідність с т в о р е н н я нового Ленд-Лізу, отже такої системи, на підставі якої можна б давати в формі позички не самі гроші, а готові матеріяли. Це теж значить, що Америка мусітиме почати перевіз воєнних матеріялів в Европу не для ведення війни, але для втримання миру, побоюючись, що війна може вибухнути кожної хвилини.

Коли Вишинський кричить, що озброєння Західної Европи Америкою це прелюдія до агресії проти Росії, то це тільки звичайний совєтський трюк. Коли б Америка настрашилася громового голосу Вишинського і не вислала в Европу виряду, тоді, на випадок війни, згаданих 45 европейських дивізій впали б жертвою совєтської мілітарної сили вже в самих початках війни. Тоді теж Америка була б заскочена швидким наїздом Росії на Західні країни і мусіла б мобілізувати свою армію зовсім окремо. Крім того ввесь тягар війни спав би тоді в головній мірі на самі Злучені Держави. Це добре розуміють військові фахівці й тому вони остерігають американців перед голосом сирени, який пускає Кремль, а який розносять комуно-волесівці в Америці.

Отже так виглядає, що мусить бути створена в Европі при американській допомозі армія, бо це єдине, що може відстрашити Росію від негайної агресії. Це є думка компетентних чинників у Вашингтоні.

Лев Ясінчук.

СЕРЕД КРІЗИ

Австрія заселена такимсамим німецьким народом і вихованими на основах тієї самої культури, що Німеччина. Вже від століть вони п о в я з а н і спільною долею. Маючи спільну границю з Німеччиною, Австрія й сьогодні підпадає тому самому політичному тисненню, що Німеччина; впливам, діючим від тієї самої комуністичної доктрини, репрезентованої спільною большевицькою окупацією. Воно й не може бути інакше, як зважити, що рямці ославленої залізної куртини, що спираються в одному боці на німецькому, а в другому на Адрійському морю, а сама занавіса переходить через середину Европи й перерізує хвилястою лінією як Німеччину, так і Австрію. Різниця заходить тільки у сприйнятті давлячої сили того тиску. Австрія, більше протегована світом за те, що була знасилувана нацистівським імперіялізмом, мусіла тулитися до тих західних опікунів, що її весь час пестять і головку гладять. Тимто вона й почала з часом глядіти з деяким призирством на коструба́чів зо Сходу, що хотіли б і собі трошки погладити її головку. Тому тут і менші комуністичні впливи, як н. пр. у східній Німеччині. Зрештою — Австрія плекана як дитина Заходу, боїться гладження комунізму дуже твердою рукою, що могла б її подавити. Інакше Німеччина, що через спровоковану загарбницьку війну, від якої вона надіялася заспокоїти свою самолюбну пажерливість, стала зразу покидьком у світі. Тому вона піддавалася на своєму сході хочби й пестощам лицарів Сходу, приймаючи зрадливо сипану відти полову за здорове зерно.

Саме від того нерівного сприймання залицянь та обіцянок у тих двох частинах німецької землі, комунізм не чується в Австрії так певно, як у Німеччині. А, що комунізм це воююча ідея, а на лінії фронту по правилам стратегії не повинно бути слабих місць, — комуністичний г е н е р а л ь н и й штаб, себто Комінформ, натиснув на своїх підчинених австрійських стратегів, мовляв: ви мало робите й не вибороли потрібного значення для Кремля. Очевидно, боєвики навіть тієї ранги, що провідники партії, мусять слухати й виконувати накази, добираючи відповідної тактики. Прецінь відомо з листування Комінформу з комуністичною партією Югославії, що кожна комуністична партія ставить інтереси своєї централі понад інтереси свого народу в даній державі.

Теж австрійські комуністи хотіли виконати наказ так, як уміли. Підготовляли гострі виступи в Австрії, що мали початися біля 15. вересня 1948 р. Але „вороги" підглянули цю тактику й розтрубіли про неї по своїх часописах. Явні пляни важко проводити в боротьбі. Тому провід австрійських комуністів затрубів на відворот та ще й накинувся на тих, що їх розшифрували, не жаліючи при цьому звичаєвих прізвищ у роді „підлі", „дурноваті", „безличні", „фашисти" й т. п. Ще й на добавок довідується австрійська громадськість, що до Відня приїхав з Букарешту секретар Комінформу та сварив на тутешніх комуністів за те, що їх плян був дуже прозорий. Тому певно наступить тут „перегруповка", зміна пляну й може вже незабаром він виявиться в іншому виконанні. І так нас обминуло може наразі те, що недавно переживали берлінці.

Ця приключка стала тепер в Австрії сензацією дня. Її обговорюють тут на всі лади, не щадячи гірких і грубих докорів тим боягузам різних австрійських кол, що своїм підлещуванням і смиренністю супроти комуністів думають заскарбити їхньої ласки на випадок пучу і тим чином врятувати свої маєтки чи становища. А міністер закордонних справ, Грубер, перестерігає яркими словами своїх земляків, мовляв: новіша історія дала нам доволі нової науки про глибоке внутрішне споріднення „ідеологій насилля". Всі вони — каже він — витворюють систему, під пануванням якої зникають з вулиці люди, про що їхні жінки й діти не мають поняття, де вони поділися; проти пропавших ніхто не підносить обжаловання, вони не можуть боронитися при помочі правного заступника. Для нас — очевидно — це відомі речі, але тут на заході все ще не вміють відрізнити комуністичної пропаганди від дійсности.

Українське життя таки ще блимає...

Та без огляду на ці загрозливі можливости в Австрії серед українських скитальців усе таки блимає українське життя. Не палахкотить воно вже з давньою ясністю, як передше, але це діється зо зрозумілих причин. Наші ряди таки проріджуються. Зпочатком місяця вересня виїхала до Канади таки поважна кількість. Деякі вже мають візи до Аргентини, до Чілі й повинні б незадовго туди виїхати. Розуміється, що напередодні такої важливої події, як повна переміна життя в новому світі й у нових обставинах відбирає розгін і снагу. На днях подали німецькі часописи розмову голови американської комісії для перевозу скитальців до Злучених Держав з журналістами, в якій він запевнював, що вже 12-го жовтня ц. р. виїде навіть до Злучених Держав 800 скитальців. Скільки буде між ними українців, це вже друга справа, але всеж таки бажання й надії виїзду послаблюють розгін до праці.

Але є такі, що поза своєю роботою не думають про себе хіба прихапцем. І саме завдяки таким „засліпленцям" українське життя пульсує тут дальше.

На початку вересня відбулося в Інсбруці святочне зібрання бувших вояків української визвольної війни, на якому відзначили українськими хрестами 9 старшин і 2 підстаршин. Після заслухання дуже інтересної доповіді про похід на Київ 30. і 31. серпня 1919 р., голова українських ветеранів виголосив суцільну, ядерну характеристику тих, що мали бути відзначеними, кидаючи жмуток світла на їхню військову та громадську діяльність. А в серцях святочної громади стали немов вирізьблені у випуклені постаті тих сірих людей, що при їх щоденній праці й боротьбі за існування ми вже майже й не запримічували поміж нами. Кандидати на відзначення станули по військовому в ряді за військовими степенями, а полковник К. прикріпив на їх грудях наділений хрест, закінчуючи від себе ядерним військовим поздоровом.

В неділю, 12. вересня відсвяткували в нас скромну, але гарно й піднесло 300-літню річницю побудови Української Держави під проводом гетьмана Богдана Хмельницького. Історичне насвітлення тих часів і великого діла Воскресення України пригадало учасникам, що й їхнім обовязком сьогодні віддати свої сили для поновної, вже четвертої відбудови. Дібрані для тієї хвилини пісні у виконанні хору Братства св. Андрія підкреслили ще виразніше особи, дії й обставини, що уможливлювали великі історичні моменти.

Чимало клопоту завдала нам справа дальшого існування українських шкіл Б р а т с т в а. Власна рідна школа в інших умовинах була б самозрозуміла, а тут вона виросла хвилево до важкої проблеми. Річ у тому, що число дітей маліє, отже й менше батьків, що могли б платити хочби й дуже низьку оплату, а кошти удержання шкіл зовсім не маліють. Не маліють вони тому, бо щоб вести школу так, або вона надавала у світі такі управнення, як кожна державна, то школа мусить мати вчителів фахівців для кожного предмету. А на австрійську систему є тих предметів чимало. Суперничали з собою дві протилежні ідеї: одна, щоб школи одного типу в Інсбруці й Ляндеку (віддалені від себе на 80 км.) получити в одну школу, а друга, — щоб не жаліти коштів і вести школи так, як дотепер, щоб кожній українській дитині дати змогу вчитися у своїй школі. Переважила ця друга ідея і братські школи почали вже навчання в дотеперішньому виді — в Інсбруці й Ляндеку. Коли на одному зібранні для обдумання цього питання підраховано, що одна дитина буде коштувати в школі за рік тисячку шілінгів (25 дол.), то приявний бувший господар з Яричева біля Львова кинув цікаве ствердження: це не багато; діти це наші брилянти, а чи брилянти не варта й стільки?...

Вчительство всіх братських шкіл постановляє, що докладе всіх зусиль, щоб навчання пройшло нормально, та щоб підтягнути дітей на можливо найвищий рівень. Це все правильно й добре, подумаєте разом зо мною. Але я таки поставлю поза плечима ідейного вчительства дискретне питання: а з чого ті люди будуть жити, якщо нема вже з кого потягнути на їхнє існування? Але, як у когось загомонить таке питання немилим дісонансом, то нехай постарається особисто перестроїти немилозвучність на властивий тон.

18. вересня 1948.

З. Левинський.

ДУХОВІСТЬ ДРАГОМАНОВА

8)

Та зайшла подія, що мала дуже важливий вплив на дальшу еволюцію духовости Драгоманова. Був це вистріл Каракозова з 1881 р. коли не рахувати ще гострих суперечок Драгоманова з російськими соціялістами (Лавров, Плеханов і тов.), з якими він остаточно порвав усякі відносини, що не менш могло заважити на цій еволюції.

Тільки після царевбивства в 1881 р. пішов Драгоманів, каже Грушевський, у ліберально-конституційний рік („Вольное Слово"), що не залишилось без впливу на розклад української закордонної соціялістичної групи.

А на Україні, в Києві та Одесі, за цей час лівий елемент ослаб, передусім тому, що представників цього напрямку не стало багато: одні виїхали за кордон, інші опинилися на засланні у вязницях та на шибеницях. Націоналкультурники, каже Грушевський, вийшли зпід їх натиску. І тим слід пояснити, що вже від 1886 р. київська Громада в делікатній, але рішучій і недвозначній формі дає Драгоманову директиви в помірковано-ліберальнім напрямі (критика нынешнего политического строя в русском государстве и раз'яснение принципов украинства", „освобождение малорус с к и х школ от обрусителей и обрусение вобще" — ось домагання, які ставив В. Антонович М. Драгоманову, яких він у женевській „Громаді" мав придержуватися). Далі слід додати, що з 1881 р. на Україні пішло ще більше поправіння громадянства під натиском білого терору після царевбивства. На цьому саме грунті виникло повне розходження киян із Драгомановом, хоча він уже тоді стояв а ліберально-конституційній платформі та покладав усі надії на ліберальних земців. За цим процесом поправіння і занику революційних і радикальних елементів Драгоманів мабуть не досить слідкував, мало був про нього інформований, а може й ігнорував його до певної міри, аж поки він не став перед ним у ввесь зріст у листах Киян 1886-7 рр. до нього. Тільки тоді прийшло між Драгомановим і Київською Старою Громадою до повного розламу, болючого, тяжкого, але незмірно важного: у своїх наслідках, як кожна діференціяція — в останнім рахунку корисною для усвідомлення українського визволення, соціяльного й н а ц і о н а л ь ного. (Тамже, ст. 27 і 28).

Місію Драгоманова оцінює акад. Грушевський так: „Чим став Драгоманів в історії українського відродження, він став завдяки своїй громадській місії за кордоном, що засудила його на гірке еміґрантське життя — але заразом поставила його в спеціяльно корисні з деяких поглядів і заразом незвичайно відповідальні політично-громадські обставини. Визволила його зпід тиску царського режіму з місцевої буденщини та кружковщини, зпід цензурної езоповщини, призначивши на позицію відповідального п р е д с т а вника всього поступового українського життя перед культурним світом. Винесла на становище, що змушувало його протягом цілого ряду літ напружувати всю свою енергію і всі засоби свого інтелекту, аби нагадувати ш и р о к о м у культурному світові в найтемнішу добу українського життя, що Україна живе, не вмерла — і не вмре, не вважаючи на всі царські снобительства та проскрипції. Засудила його приймати на себе удари, інсинуації та знущання, звернені проти цеї „проскрибованої України", відбивати їх і відповідати доказами та виявами позитивних, поступових, загально-вартісних прикмет українського руху. Над українським же життям, у цю тяжку, задушливу, д е м о ралізаційну його пору, настановила громадську контролю оцеї всеукраїнської заграничної експозитури Драгоманова і його гуртка, що витягала українців із манівців провінціоналізму й опортунізму на широкі шляхи світового культурного руху і змушувала орієнтуватись на перспективи загально політичного і соціяльного визволення. На довший час напрям українського руху пішов по рівнозначнику трьох його осередків: київського, львівського і женевського. Місія Драгоманова зробила з цього погляду епоху в українському житті". (Там же, ст. 1.).

(Кінець).

Перипетії допущення України до О. Д.

(У світлі офіціяльних документів).

Совєтські пропозиції.

Дехто не доцінює факту, що Україна є членом Об'єднаних Держав. Мовляв, що варта таке членство „з ласки" тов. Сталіна. Яку вагу, — кажуть — може мати для українців те членство, коли цілий світ знає, що нинішня Україна — це поневолена країна?

Щоб кинути деякий жмут світла на цю справу, не від речі буде поглянути, як виглядає це питання у світлі офіціяльних американських заяв і документів, щоб ствердити чим керувались американські чинники, допускаючи Україну до ООД.

Справа членства України в ОД не заскочила американську делегацію на конференцію в Ялті. Що Сталін може видвигнути таке домагання, з тим уже рахувалися президент Рузвелт і його дорадники, як виїздили на цю конференцію. Потверджує те виразно у своїх мемуарах один з членів американської делегації, пізніший державний секретар Джеймс Бирнс у своїй книжці "Speaking Frankly" (Harper & Brothers Publ., New York, 1947 — стор. 39 і наст.). Він пише, що американські делегати обговорюючи можливі домагання Сталіна, встановили між собою, що наколи б Москва видвигнула в Ялті таку пропозицію, то Злучені Держави вимагатимуть допущення до ОД усіх 48 стейтів, бо вони може більш незалежні, як совєтські республики.

Зі завваг американських дипломатів виходить ясно, що заки це питання було видвигнене, вони рахувалися виключно з фактичним колоніяльним положенням України, не враховуючи інших, зокрема юридичних моментів, які вплинули на зміну їх становища пізніше.

Як передбачувалось, на конференції підчас дискусії над квестією членства ОД і процедури голосування Молотов дійсно висловив іменем СССР надію, що Україна, Білорусь і Литва, а бодай дві перші совєтські республики, певно будуть допущені як члени основники нової світової організації.. Пустивши першого Молотова з тою пропозицією, Сталін особисто її палко піддержав.

Становище Аліянтів.

Пропозиція не натрапила на опір. Перша Велика Британія устами тодішнього премієра Чорчила зайняла зразу виразно прихильне становище до того домагання, маючи на меті запевнити собі таким чином прихильне становище Совєтів в питанні допущення як членів організації всіх доміній, а також і Індії, яка в той час ще статуту домінії не мала.

През. Рузвелт зайняв здержане становище, хоч не негативне. Він заявив, що не хотів би ламати принципу, що кожна країна повинна мати тільки один голос. Тому вважав, що треба вперше основно перестудіювати на окремій нараді міністрів закордонних справ питання, чи якась країна може мати більше як один голос. При тому він піддав теж під розвагу факт, що Велика Британія, має у своїх домініях велику кількість населення, та що велике населення мають теж і Злучені Держави, знову ж є держави з дуже невеличким населенням як Гондурас і др.

З тої стадії розмов видно, що в той час членство України було поставлене перед знак запиту, так само, як членство Канади, чи Австралії, чого найкращим доказом є сумніви в тому напрямі самого Чорчила. Виринув теж сумнів, чи СССР одніціла країна, чи союз держав, хоч би у теорії.

Вирішення питання прийшло дуже скоро. Іменно обговоренням тої квестії зайнялись наради міністрів закордонних справ (Іден, Стетініюс, Молотов, того ж дня і вже наступного дня през. Рузвелт прочитав на конференції голов держав звіт наради міністрів про те, що Велика Британія і ЗДА поподжуються піддержати на майбутній конференції в справі створення міжнародньої організації пропозицію Совєтського Союзу про допущення двох совєтських республик як первісних членів Обеднаних Держав.

През. Рузвелт і премієр Чорчил те зобов'язання своїх урядів на цій конференції потвердили.

Погодившись на пропозицію Совєтів без домагання більше голосів для ЗДА, американські делегати додумались пізніше до того, що воно вийшло якось не гаразд, бо Совєти матимуть 3 голоси, а ЗДА тільки один. Тоді то Рузвелт під впливом своїх дорадників звернувся листом до Сталіна з запитом, чи Совєти піддержать на майбутній конференції його пропозицію, щоб ЗДА признати в ОД теж три голоси. Сталін на другий день відповів Рузвельтові, що коли ЗДА будуть за признанням членства УССР і БССР, то він теж піддержить домагання ЗДА про три голоси.

Становище в офіціяльних енунціяціях.

Такий перебіг розмов находить пізніше потвердження у офіціяльному бюлетені департаменту стейту — (Department of State, Bulletin, XII, pag. 530), оприлюдненому у Document on American Forein Relaions, Vol. VII., July 1944 — June 1945, Edited by Leland M. Goodrich and Marie J. Caroll, Princeton University Press, 1947 — стор. 361 а теж у заяві тодішнього державного секретаря Стетініюса на пресовій конференції дня 30. березня 1945, оприлюднений теж у тому ж збірнику документів американських закордонних звязків стор. 362. Стетініюс пояснює теж і мотиви, якими керувалась американська делегація, признаючи Україну первісним членом ОД. Він сказав тоді дослівно:

"The Soviet representatives at Yalta proposed that the White Russian, and the Ukrainian Republics be united members of the proposed International Organization. This was a question for the United Nations assembled in San Francisco to consider and decide.

In view of the importance which the Soviet government attached to this proposal, the American representatives at Yalta having the utmost respect for the heroic part played by the people of these Republics in their unyielding resistance to the common enemy and the fortitude with which they have borne great suffering in the prosecution of the war, agreed that the government of the United States would support such a Soviet proposal at the San Francisco if made..."

Якщо мова про мотиви і інтенції американського чинника, то находять вони ще вислів у листі президента Трумана до Державного Секретаря Стетініюса з дня 22. квітня 1945 з директивами щодо голосування на конференції в Сан Франціско. Президент пише м. і.:

"You have explained to me that in agreeing to support the proposed of the Soviet government on this question (допущення совєтських республик до О.Д. — Ред.) President Roosevelt felt that the importance of the Ukraine and White Russia among the Soviet Republics and their contribution to the prosecution of the war and the untold devastation and sacrifices which their people have undergone in the cause of the U. N. entitled them to sperial consideration.

In the loyal execution at the conference of the obligation assumed on this question by President Roosevelt on behalf of the U. S. government I directed you to cast the vote of the U. S. in favor of the admision of the Ukrainian and White Russian Republics as initial members of the International Organization."

Лист цей оголошений рівнож у згаданому збірнику документів американських закордонних звязків.

Висновки.

Що ж виходить з наведеної вище історії допущення України до ОД та з офіціяльних американських заяв?

Сталін форсував Україну до міжнародної організації з метою забезпечити собі більше голосів. Це ясне. Теж певне, що зразу Америка ставилась з деякою резервою до тої пропозиції. Одначе з пізніших офіціяльних американських заяв як теж з факту, що президент Рузвелт, хоч міг був висунути домагання двох додаткових голосів для ЗДА, ніколи такого домагання не висунув, та що тим самим шляхом пішла американська політика на конференції в Сан Франсіско, репрезентована през. Труманом, виходить ясно, що Америка вважала за невідповідне ламати принцип одного голосу для одної країни, а тимсамим визнала, що як би не оцінювати фактичне положення України, таки мається тут до діла з державною нацією, що хай і під ненависним червоним прапором причинилась до перемоги справи Аліянтів і стала важним міжнародним фактором.

Які отже не були б інтенції і пляни Сталіна, для українців важливе і цінне те істотне, що в становищі ЗДА до України можна добачити проблиски прихильного її трактування і не Сталін, а Америка вирішила членство України в Обєднаних Державах.

Д-р М. Бар.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

ПОТРЕБУЄ ЩАСТЯ, ТА ЩЕ ЯКОГО!—Зліва це президент Франції, Винсент Оріоль, що бажає найкращих успіхів Тригві Лі, генеральному секретареві Організації Обеднаних Держав з нагоди відкриття нарад Асамблеї О. Д.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОНАД 10 МІЛЬЙОНІВ У МАЙНІ И ПОНАД 50,000 ЧЛЕНІВ У СОЮЗІ!

Недавно читали ми в „Свободі", що майно У. Н. Союзу перейшло суму 10 мільйонів долярів, а трохи пізніше, що і число збільшилось до такої міри, що ми вже маємо в організації понад 50,000 членів.

Яка то була велика радість прочитати ті добрі новини! Серце кожного з нас, що є в У. Н. Союзі, наповнилось радістю і гордістю. Нашими простими руками, без освіти, знання мови, законів і звичаїв країни та перемагаючи цілі гори наших власних перешкод взялися наші піоніри в Америці за розбудову нашої першої народної установи тому 54 роки, а нині тішимось уже таким величезним успіхом. Бо тільки той, що добре знає наше життя, зрозуміє величину та вагу того успіху.

Нині, коли питають нас американці, що ви маєте в Америці, вже відповідаємо:

Маємо Український Народний Союз! Маємо організацію, збудовану виключно нашими власними силами, яка положила величезні заслуги на організаційному і культурному полі. Маємо організацію, яка рятувала наших людей у хвилинах найбільшого нещастя, яка видала мільйони долярів, допомагаючи хворим, калікам і бідним вдовам.

Скільки то труду і гроша вложив У. Н. Союз, щоб нас тут піднести культурно, як достойно він завжди обороняв українське імя, як великеу завжди давав допомогу на різні цілі в Старім Краю та як нас усіх до цеї допомоги закликав!

У. Н. Союз це наш Батько! Всі ми, що з ним зжилися, знаємо, що він ним є не тільки на папері, але в дійсності. Так, це наш справжній Батько.

Кожний нарід шанує своє добро, шанує свою традицію. У. Н. Союз це в Америці наше велике добро, це наша найкраща традиція. До нього треба прихилити тепер якнайбільше молодих сердець, йому треба віддати дітей і внуків. Коли старі будівничі У. Н. Союзу, з яких більшість не вміла ні писати, ні читати, могли були покласти основи під Союз, то що тоді могло б зробити теперішнє освічене молоде покоління, коли б зрозуміло, який то великий капітал передається у його руки.

Я певен, що як старі українські іміґранти в своїй свідомій частині приступали до Союзу і його своїм трудом і коштом розбудовували, так, в ще більшій мірі, станеться і з новою українською іміґрацією, яка зачинає прибувати до Америки в щораз більшому числі. Кличу до вас, дорогі браття і сестри, вступайте до Союзу, як ми вступали, та поширяйте ряди карних, чесних і патріотичних українців в Америці.

Михайло Шмігельський, член 334 від. У. Н. Союзу.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

Участь у маніфестації в Нюарку.

Дня 1. жовтня відбулись в Ню Йорку збори Обеднаного Комітету, на яких було заступлених около 20 товариств. Збори радили над трьома точками, а це: Листопадове Свято; віче в справі спроваджування скитальників до Злучених Держав на підставі нового закону; участь у великій маніфестації в Нюарку дня 10. жовтня.

Щодо Листопадового Свята рішено влаштувати його на більшу скалю, як це роблено останніми роками. Частину підготови цего свята передано артистові п. Кучмакові. Другою частиною мала б зайнятись екзекутива Обеднаного Комітету. Віче в справі приїзду скитальників рішено влаштувати в другій половині місяця жовтня.

Що до участи нюйорських товариств в нюарській маніфестації рішено візвати товариства, щоб узяли масову участь з прапорами і гідно зарепрезентували велику нюйорську громаду. Ми всі певно читали і знаємо про цю маніфестацію, яку влаштовують товариства в неділю 10. жовтня в Нюарку, у стейті Ню Джерзі. Ціль маніфестації важлива, а це стати в обороні дійсно демократичної незалежної Соборної Держави українського народу. Заманіфестуймо, що наша прибрана батьківщина Америка, яка є символом свободи для цілого світу, ніколи не понизить свого прапора перед жорстоким імперіялізмом червоної Москви, яка змагає до поневолення цілого світу. Обовязком наших організацій і кожного з нас окремо бути присутнім на цій маніфестації. Там виступлять з промовами визначні американці давнього походження й українські провідники. Саля поміщує понад три тисячі осіб і вона мусить мути виповнена нашими людьми. Про це безумовно повинні подбати наші провідники і цілий загал. Маніфестація розпічнеться точно 1.30 зполудня. Тому, що програма мусить бути виповнена, хай не буде серед нас „пізних Іванів".

За ухвалою на зборах Обеднаного Комітету з Ню Йорку поїде автобус з прапорами зперед домівки „Самопомочі" 33 Іст 7 вул. вже в год. 12 в полудне. Крім прапорів в автобусі буде місце і для поодиноких осіб. Хто хоче, може їхати просто на адресу подану маніфестаційним комітетом в усіх наших часописах.

„Громадяни і Громадянки" — пише маніфестаційний комітет з Нюарку, „не засоромте свого українського імени перед визначними американськими і українськими бесідниками". Три і пів тисячі місць мусять бути заповнені. Це наш святий обовязок стати в обороні нашого краю і поневоленого горем прибитого українського народу. ...Бо пора це великая єсть...

Марія Демидчук.

МОЛОТОВ НЕ ВИБИРАЄТЬСЯ ДО ПАРИЖА.

Москва, 5 жовтня (АП).—З французької амбасади повідомили, що совєтський міністер закордонних справ Молотов ще досі не звернувся за візою, яку він потребував би на виїзд до Парижа. З цего виходить, що Молотов ще не збирається взяти участь в нарадах Генеральної Асамблеї

БУНТ МОРЯКІВ У ПЕРУ.

Ліма, Перу. — У місцевості Каляо, яка є портом Ліми, збунтувалися моряки й частина цивільного населення й почали боротьбу з льояльним державним військом, яке уряд вислав проти бунтарів. Уряд оприлюднив, що військо здобуло морську казарму й форт Рояль Філіп, який бунтарі хвилево були зайняли.

Злучені Українські Американські Організації НЮАРКУ, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦІ

влаштовують

ВЕЛИКУ МАСОВУ МАНІФЕСТАЦІЮ

в MOSQUE THEATRE, 1020 Broad Street NEWARK, N. J.

Sunday, October 10, 1948

Театр отворений в годині 12:30 пополудні. — Вступ вільний. Початок промов в годині 1:30 пополудні точно.

Промовці Маніфестації: VINCENT J. MURPHY, Mayor of Newark; ALEXANDER H. SMITH, U. S. Senator; ROBERT C. HENDRICKSON, State Treasurer; WILLIAM G. HETHERINGTON, Foreign Correspondent, Newark Evening News; СТЕПАН ШУМЕЙКО, предс. Українського Конгресового Комітету; ДМИТРО АНДРІЄВСЬКИЙ, представник Української Центральної Ради в Европі; ІГНАТ БІЛИНСЬКИЙ, голова О. О. Ч. С. У.; Д-р ІВАН А. ЯРМОЧЕНКО, предс. Білоруської Центральної Ради.

ШАНОВНІ ГРОМАДЯНИ І ГРОМАДЯНКИ:

Нюарку, Елизабет, Перт Амбою, Картерет, Ню Бронзвик, Трентону, Пасайку, Петерсону, Плейнфілд, Нової України, Випани, Джерзі Ситі, Байону, та усіх інших Громад стейту Ню Джерзі! Заманіфестуймо усі як один наше бажання стати в обороні дійсно демократичної Незалежної Соборної Держави для Українського Народу.

Заманіфестуймо, що наша прибрана і рідна батьківщина Америка, яка є символом свободи для цілого світу, ніколи не опустить свого прапору перед комуністичним жорстоким диктатором імперіялістичної Москви та її агентури Комінформу, що змагає до поневолення світу і всіх вільних народів, та до запровадження рабства диктатури і невільництва.

Ця Маніфестація має бути найбільшим організованим виступом в обороні солідарности політичного становища Америки та її змагань і допомоги в боротьбі за свободу для всіх народів поневоленого світу.

Памятаймо, що це буде вияв нашого подиву і пошани до геройського і многострадального українського народу та організованої сили, Української Повстанчої Армії, яка є одинокою вірою і надією на краще завтра, впавші з надією на Бога у визволенні українського народу з комуністичної неволі.

Громадяни і Громадянки! Не засоромте свого українського імені перед визначними американськими бесідниками. Три і пів тисячі місць в залі MOSQUE THEATRE мусять бути заповнені! **Всі організації повинні прийти зі своїми прапорами.** Докажімо тим, що ми усі разом є гідними громадянами Америки, гідними людьми стати в обороні поневоленого українського народу.

Хай живе свободолюбна Америка!

Хай живе боротьба Українського Народу за своє визволення!

Маніфестаційний Комітет, Нюарк, Н. Дж.

Увага! БРОНКС, Н. Й. і ОКОЛИЦЯ! Увага!

Українська Православна Церква св. Воскресення

675 Іст 183 Стр. Бронкс, Н. Й.

уряджує

В НЕДІЛЮ, дня 10-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1948

Свято в честь УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ ГЕРОЇВ

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

1. **СОБОРНА ПАНАХИДА в Церкві точно 6:30 P. M. над спеціяльно збудованим гробом „НЕЗНАНОГО ВОЇНА" при участи Почесної Сторожі Ветеранів, дооколичного Священства та Хору нових іміґрантів.**
2. **КОНЦЕРТОВА ПРОГРАМА, яку виконає Мішаний Хор в Шкільній Авдиторії точно 7 P. M. під управою д-ра В. Калини, а Чоловічий Хор під управою проф. Б. Крушельницького.**

Увесь чистий прибуток призначено на допомогу українській еміґрації в Европі.

До участи в Святі щиро запрошуємо усіх парохіян, чесних гостей з дооколичних парохій, та широкий загал українців долини міста. Сердечно привитаємо усіх братів — нових іміґрантів.

Комітет.

С. Курилів.

КОНЦЕРТ

(Фейлетон).

Кажуть, що понад наш, український нарід, понад нашу славну пісню, вишивки, танки, і нашу культуру, нема нічо кращого. Жаден нарід — кажуть — не має таких гарних пісень, як наш. Тому ми співаємо як дитина народиться, як хтось умре, як хтось жениться, як розводиться; співаємо на забаві, при чарці, а нераз навіть на вулиці мугикаємо якусь пісню. Є такі співаки, що й в Івановій хаті співати будуть...

Співаємо і на концертах, бо ми дуже шануємо памя'ть наших письменників, поетів, героїв, і інших великих людей, яких у нас і так дуже мало є і яких ми, — сказати поправді — навіть не так дуже добре знаємо. Але годі за нашими щоденними клопотами знати — наприклад — аж таку справу, де й пощо народився Шевченко чи Франко чи якась Леся Українка... Головна річ, що вони колись були, щось там писали, чого ми не читали, щось робили, чого ми не знаємо — і тому уряджуємо в їх пам'ять концерти.

Концертами провадять звичайно вчителі-дирігенти в той спосіб, що запрошують співаків і співачок в відповідне місце, дають їм в руки ноти, подібні до китайського письма і — кажуть співати.

Співати з нотів дуже тяжко, а особливо з таких, під котрими диріґент нашкрабав слова і порозвозив їх так широко, що й позбирати трудно. Однак, як співаки переспівають пісню з десять разів, тоді звивають звичайно ноти в трубки, або вищипуючи кавалочки нотного паперу --- співають пісню вже з зажмуреними очима.

Наколи дирігент зібрав всіх співаків і співачок, іде до кожної з окрема і тихцем пропонує співати на концерті сольо. Тоді співачка самособою радіє, однак ніби відмовляється, вказуючи на другу з кращим голосом, а властиво на те, щоби ця друга порядно „зрізалася" та не дерла носа в гору. Інша знову зобовязується співати сольо, але тільки пюбовне як: „пропала надія" або „розлука", щоби перед публікою з а д е м о н ст рувати своє гаряче серце.

Нераз вередливі дирігенти кажуть, щоб співаючи, не кричати, чого напевно в нотах нема записаного, бо як — скажемо — нота може знати, чи я буду співати, чи кричати? — Але вередливість.

Майже завсіди пописуються співочі люди на концертах солями. Це значить, що співак чи співачка виходить на сцену, а побачивши перед собою масу голов з вп'яленими в себе очима, має велику охоту зімліти, але завдяки дирігентові, який за кулісою мугикає пісню — співак чи співачка — „тягне" за дирігентом. По вченому називається, що співачка дістала „треми", а співак „збентежився"... Очевидно публіка повинна обов'язково плеснути. Кому публіка грімко плеще, той стає веселий і біжить ще раз на сцену сповістити уклоном, що більше пісень не знає...

Деякі любителі штук красних деклямують на сцені твори поетів, в честь яких устроюється концерт. Робиться це в той спосіб, що ставляється суфлера за сценою з книжкою. Він читає півголосом, намагаючи більш носом, щоб публіка його не розуміла і віддала всю увагу та призналия деклямуючому. Отже суфлер читає, а деклямуючий повторяє за ним слова.

Як якого слова не дочує, перевертає його на свій лад, або опускає зовсім, як щось непотрібне.

Часом суфлер в поспіху перекине дві картки нараз, тоді деклямація — на велику радість публіки — скорше кінчиться. По кожній деклямації люди здорово плещуть, суфлерові за те, що перекинув дві картки, деклямуючому за те, що скінчив, а також щоби пробудити зі сну деяких слухачів і любителів штук красних...

Трапляється також часом, що суфлерові випаде книжка і він не може знайти більше тої деклямації. Це вже належить до нещастя, а навіть до катастрофи. Тоді деклямуючий стає, кашляє, щоби звалити вину на горло, а дальше пріє, пріє, поправляє чуприну і оглядається на всі боки, немов прохаючи прощення в слухачів, відтак розводить трагічно руками — мовляв хай тебе чорт візьме — і через це, що не вмів деклямації напам'ять, обіцяє суфлерові при нагоді облатати боки, „бо він, собачий син, вмисно так зробив, щоб я зрізався".

Як трапиться подібне дівчині, вона плаче; як жінці, то вона виступає з товариства, а як мужчині, то цей клене, аж стіни трясуться.

Коли це концерт в честь Шевченка, ініціятори шукають алярмово по всіх усюдах його портрету. А знайдуть, вбирають його рушниками, а при тім так сваряться, аж портрет блідне...

Як збереться на залі публіка і до концерту все приготоване, виступає хор і співає, а коли баси „поковбасять", тоді вже диріґент кашляє, кусає уста, робить „великі очі" махає непритомно руками, як зістрілена ворона крилами, і страшно дивується, що пісня дуже довга...

На закінчення концерту, співає хор, звичайно, народний гимн на це, щоби публіка мала час убратись, познаходити капелюхи і висякати носа, бо гимн у нас в дуже великому пошануванні...

Всіх концертових точок, виступів, деклямацій, всіх сварок і проклонів слухає також і даний поет, чи ґеній, а як заля опорожниться, він тяжко зідхає і каже: „Слава Богу, що все вже скінчилося"...

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

С. П., Ст. Кетеринс, Онт. — Розуміємо добре Ваш благородний замір. Подібних покликів в справі збірки хворим і заслуженим громадянам в Европі ми вже дістали більше. Думаємо, що не важко й Вам добачити, як це виглядало б у практиці, коли б такі окремі відозви оголошувати і взивати до збірок для окремих осіб. Цього ми не робимо навіть для членів У. Н. Союзу, що мали б моральне право до проголошування в своїй газеті таких відозв. Колись ми це робили, але воно показалось недоцільним. Допомогу збираємо через організації, як і висилаємо її до організацій для дальшого розподілу. Для такої допомоги, про яку згадуєте, існують у нас центральні допомогові Комітети, які є як у Злучених Державах, так і в Канаді. Оскільки нам відомо, то згадана Вами особа діставала допомогу. Очевидно, вона певно не була вистачальна. Всі ми, що маємо на скитальщині знайомих, заслужених людей, пробуємо їх рятувати ще й особистими посилками, а навіть збірками, але про це не пишемо в газетах і цього не проголошуємо. Вам, як тому, що прибув недавно, важко це робити, але цілком певно можете знайти у Вашій місцевості таких, що Вам допоможуть. Крім того добре було б, щоб Ви звернулись у тій оправі до наших центральних допомогових Комітетів.

БІНҐ КРОСБІ МІЖ СИНАМИ.—Перед нами відомий і загально люблений фільмовий актор, Бінґ Кросбі, але не на сцені, а в родиннім кружку, при сніданку разом з чотирма синами.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16,324 Остапчук Петра і його жени Евгенії з с. Залужа (Збараж) від Гудима Миколи с. Михайла.

16,325 Сьвідрак Івана від Кіра Миколи з с. Лімної (Турка).

16,326 Царук Теклі д. Григорія і Параскевії з с. Березне (Костопіль) від Шпилькин Віри.

16,327 Глова Михайла з с. Теплиць (Ярослав) від Глова Михайла.

16,328 Козак Івана с. Григорія з м. Жовкви від Козак Володимира.

166,329 Каспрак Леона з с. Жеребки Королівської від Базюк Стефанії д. Григорія.

16,330 **До таборових управ** на скитальщині від відділу розшуків ЗУАДК. Проситься проголосити по таборах, що за Федорчук Іваном (був в таборі в Коблєнц) пошукує Левко Анна з Америки з дому Вархолик. (голоситися на ч. 16,330).

16,331 Балко Степана від Сенюта Івана.

16,332 Бартошик Івана зі Золочева від Олійник Антона.

16,333 Вуйка з с. Стебник (Дрогобич) від Ґорба Івана.

16,334 Кревних і знакомих з с. Рафилова (Надвірна) від Семеречук Івана.

16,335 Самарський Семена з м. Ізмаїла (Бесарабія) від Самарський Івана.

16,336 Баран Йосифа, Петра, Івана, Тонька і Куби сини Павла з с. Їчкова (Підгайці) від Баран Осипа з с. Денисова (Тернопіль).

16,337 Тети і братів, батька Банясів з с. Буковець (Турка) від Баняс Миколи з с. Дидьова.

16,338 Линда тітки з с. Пораденко від Клабан Ксені д. Миколи і Параски з с. Жджари.

16,339 Папа Анни з с. Пісковичі (Ярослав) від Пуцило Катерини д. Анастазії з дому Папа.

16,340 Рабіт Михайла с. Івана, Рабіт Йосифа с. Григорія з с. Чартовець (Холмщина) від Рабіт Володимира і Миколи.

16,341 Зайшла Анни і Софії від Зайшлий Івана з с. Городище Цетнарське (Бібрка).

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно**, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне**, то хай **разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. жовтня, в годині 1:30 пополудні, в галі У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. На ці збори обовязково мають прийти всі члени, бо маємо дуже важні справи до рішення. Союзовці, кампанія за пятьдесятьма тисячами членів пройшла і Союз дістав намічену ціль, а ми запитаймо себе, скільки ми причинилися до того? Союз буде обходити на другий рік 55-літний ювілей свого існування, то було би пожаданим, шоб Союз мав і 55.000 членів. Тож до діла, літо минуло, час на організаційну працю. — І. Форись, предс.; І. Андрусевич, кас.; П. Кізел, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 10. жовтня, в год. 1. пополудні, в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Довгуючих членів просимо прийти і вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: М. Присташ, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудяться в неділю, 10. жовтня, в годині 1. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є багато справ до полагодження. — М. Паранич, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 10. жовтня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, заплатити свою вкладку, та привести нових членів. Маємо також важні справи до полагодження. — Г. Степанек, предс.; Г. Кисіль, секр.-кас.; Т. Кальмук, рек. секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. жовтня, в годині 2. пополудні. Просимо членів прийти на збори та вирівнати свої місячні вкладки. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 10. жовтня, в своїй сласній галі, 914 Френклін Еве., в годині 3. пополудні. Обовязком кожного члена є явитися на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: І. Бріяць, предс.; Д. Войтович, кас.; І. Павловський, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. Василія Великого, від. 161, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го жовтня, в годині 7. ввечір, у власній домівці. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на означений час, бо є важні справи до вирішення. Також пригадуємо, що вже зачалась кампанія Пресового Фонду „Свободи". Члени нашого відділу повинні показати, що вони є карними членами своєї організації і виконали обовязок, наложений останньою конвенцією Союзу. — Уряд.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Українська Січ, від. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. жовтня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо члинів прийти на час, бо будуть важні справи до рішення. — А. Яворський, рек. секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що триквартальні збори відбудуться в суботу, 9. жовтня, в У. Н. Домі, 517 Галлет ул., точно в год. 7:30 ввечір. Взиваємо всіх членів прийти на час. — М. Галькевич, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбудуться в суботу, 9. жовтня, в годині 7:30 ввечір, в укр. прав. галі, 675 Савт 19. вул. Просимо членів прийти на збори і вирівняти свої вкладки. — Г. Дорошенко, предс.; А. Баран, кас.; А. Мудровський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 9. жовтня, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів бути приявними на цих зборах, бо є важні справи. — За уряд: І. Сорока (ст.), пр.; Т. Плавяник, кас.; А. Хромяк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться в неділю, 10. жовтня, в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: М. Задерецький, пр.; С. Морозович, секр-кас.; І. Жук, рек. секр.

ТАРЗАН, ч. 1942. Пірат перемо жений.

Коли усміхнений пірат виміри свій останній удар, Тарзан несподівано збив його з його ніг.

Потім нагло підскочив і поставив здивованого Ґідзела на ноги...

...а потім з страшною силою вдарив його кулаком в щоку.

Взад і вгору підскакував обезвладнений начальник піратів.